RS-1601100101051500 Seat No. ______

Third Year B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

March - 2019

Sanskrit : Paper - XV

(Sanskrit Bhasha Ane Sahitya) (Core)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો : ૮

1 (a) Translate any two of the following passages : 8

(१) गर्भेश्वरत्वमभिनवयौवनत्वमप्रतिमरूपत्वमममानुषं शक्तित्वं चेति महतीयं खल्वनर्थपरंपरा । सर्वाविनयाना नामेकैकमप्येषामायतनं किमुत समवायः । यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापिकालुष्यमुपयाति बुद्धिः । अनुज्झितधवलतापि सरागैव भवति यूनां दृष्टिः । अपहरति च वात्यैव शुष्कपत्रं समुद्भूतरजोभ्रान्ति रविदूरमात्मेच्छय । यौवनसमये पुरुषं प्रकृतिः ।

(२) कामं भवान्प्रकृत्यैव धीरः । पित्रा च महता प्रयत्नेन समारोपित संस्कारः । तरलहृदयमप्रतिबुद्धं च मदयन्ति धनानि । तथापि भवद्गुणसंतोषो मामेवं मुखरीकृतवान् । इदमेव च पुनः पुनरभिधीयसे । विद्वांसमपि सचेतनमपि महासत्त्वमप्यभिजातमपि, धीरमपि प्रयत्नवन्तमपि पुरुषभियं दुर्विनीता खलीकरोति लक्ष्मीरीति । सर्वथा कल्याणैः पित्रा क्रियमाणमनुभवतु भवान्यौवराज्याभिषेक मङ्गलम् । कुलक्रमागतामुद्वह पूर्वपुरुषैरूढां घुरम् ।

(३) न परिचयं रक्षति, नाभिजनमीक्षते, न रुपमालोकयते, न कुलक्रममनुवर्तते, न शीलं पश्यति, न वैदग्धयं गणयति, न श्रुतमाकर्णयति, न धर्ममनुरुध्यते, न त्यागमाद्रियते, न विशेषज्ञतां विचारयति, नाचारं पालयति, न सत्यमनुबुध्यते, न लक्षणं प्रमाणीकरोति गन्धर्वनगरलेखेव पश्यत एव नश्यति । अद्याप्यारुढ मन्दरपरिवर्तभ्रान्तिजनित संस्कारेव परिभ्रमति ।

(४) गुणवन्तमपवित्रमिव न स्पृशति । उदारसत्त्वम मङ्गलमिव न बहु मन्यते । सुजनमनिमित्तमिव न पश्यति । अभिजातमहिमिव लक्षयति । शूरं कण्टक मिव परिहरति । दातारं दुःस्वप्नमिव न स्मरति । विनीतं पातकिनमिव नोपसर्पति । मनस्विनमुन्मत्त मिवो पहसति । परस्पर विरुद्धं चेन्द्रजालमिव दर्शयन्ती प्रकटयति जगति निजं चरितम् । तथाहि । सततमुष्माण मारोयन्त्यपि जाडयमुपजनयति ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સંદર્ભસહિત સમજાવો : ૬

(b) Explain any two with reference the context : 6

(૧) सरस्वतीपरिगृहीतमीर्ष्ययेव नालिङ्गति जनम् ।

(२) चन्दनप्रभवो न दहति किमनलः ।

(३) अमृतसहोदरापि कटुकविपाका ।

(४) महतीयं खल्वनर्थपरंपरा ।

૨ બાણભટ્ટની કાવ્યશૈલી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪

2 Write a detailed note on poetic style of 'बाणभट्ट'. 14

અથવા / OR

૨ બાણભટ્ટના જીવન અને કવન પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪

2 Write a critical note in detail on the life and work of Banabhatta. 14

૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો : ૧૪

3 Write an essay in Sanskrit an any one of the following : 14

(१) गीता सुगीता कर्तव्या ।

(२) परोपकारः ।

(३) विद्याधनं सर्वधनप्रधानम् ।

(४) जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।

૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદને લક્ષણ-ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : ૧૪

4 Define any two metres of the following and explain : 14

(१) अनुष्टुप

(२) द्रुतविलंबित

(३) वसंततिलका

(४) उपजाति

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short notes on any **two** of the following : 14

(१) बाणोच्छिष्टं जगत्सर्वम् ।

(૨) શુકનાસના ઉપદેશનો ઉદ્દેશ

(2) The motive behind the deliverance of 'Shukanas'

(३) बाणस्य समयः ।

(૪) લક્ષ્મી વિશે બાણના વિચારો

(4) The thoughts of Ban about Laxami.